Практыкаванні са слоўнікавымі словамі

II клас*

Кватэра

1. Разгадайце рэбус. Запішыце слова, якое ў вас атрымалася.

,,, 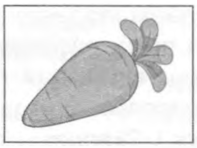 ТЭ 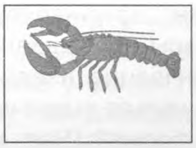 ,

2. Прачытайце словы, якія «схаваліся» ў слоўнікавым слове. Выкарыстоўвайце белыя клеткі-падказкі. Запішыце словы.

к	в	а	т	э	р	а

____

____

____

____

____

Ват *— адзінка вымярэння магутнасці электрычнага току.*

Эра *— буйны гістарычны перыяд, эпоха.*

3. Прачытайце загадку. Дапоўніце яе слоўнікавым словам.

Белы дамок у _________ы стаіць,
У ім круглы год
Дзед мароз
То буркоча, то спіць.

(Міхась Пазнякоў [1, с. 93]*)*

Запішыце адгадку.

4. Прачытайце верш. Дапоўніце яго слоўнікавым словам.

Раўчук прачнуўся, выбег жвава,
Вачам сваім не верыць —
Зіма павесіла аб'яву:
«Здаю вясне _____________».

(Мікола Чарняўскі [2, с. 23]*)*

Жва́ва *— хутка.*

У слоўнікавым слове падкрэсліце літары, якія абазначаюць зычныя гукі.

5. Прачытайце загадку. Дапішыце прапушчаныя літары ў слоўнікавыя словы.

Для ўсіх паверхаў — т
Адна ква___ра. і
На ўсе паверхі ф
Выходзяць ___веры. л

(Анатоль Клышка [3, с. 40]*)*

Злучыце «рассыпаныя» літары, каб атрымалася адгадка.

Відэлец

1. Разгадайце рэбус. Запішыце слова, якое ў вас атрымалася.

я = і ,, , а = э 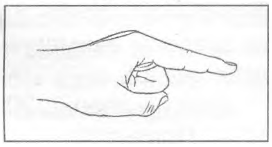

2. Якія літары «збеглі» са слова? Злучыце іх з месцам пропуску ў слове.

е і я

в..дэл..ц

3. Разгледзьце малюнкі. Што на іх намалявана? Як можна назваць усе гэтыя рэчы?

Назавіце сталовы прыбор, які кладуць злева ад талеркі. Запішыце яго назву, падзяліўшы для пераносу.

4. Прачытайце і адгадайце загадку. Запішыце слова-адгадку.

Чатырма ён зубамі бярэ
пакрысе́.
Хоць не есць,
міма рота, аднак, не нясе.

(Анатоль Клышка [3, с. 69]*)*

Пакрысе́ *— патроху, невялікімі часткамі.*

5. Падпішыце малюнкі.

Пастаўце націск у словах.

6. Прачытайце верш. Дапоўніце яго слоўнікавым словам.

Перасцярога

Запомніце, дзеці:
Запа́лкі-сярні́чкі,
Нажы і _____________,
Іголкі, нажнічкі —
Усё гэта рэчы,

---

* Малюнкі да слоўнікавых слоў змешчаны на каляровай укладцы.

З якімі малечы
Няможна бяспечна,
Бы ў цацкі, гуляць,
Бо страшная можа
Бяда напаткаць.
(Ніл Гілевіч [4, с. 15]*)*

Запа́лкі*, *сярні́чкі — *рус. спички.*
Мале́чы — *маленькія дзеці.*
У слоўнікавым слове падкрэсліце літару, якая ў рускай мове пішацца па-іншаму.

Калідор

1. Якая літара «збегла» са слова? Злучыце яе з месцам пропуску ў слове.

р л

ка..ідор

Пастаўце націск у слоўнікавым слове.

2. З «рассыпаных» літар складзіце як мага больш слоў. Падкрэсліце сярод іх слоўнікавае слова.
р, л, і, д, а, к, о

3. Дапоўніце сказы патрэбнымі словам.
Праход, які злучае асобныя часткі кватэры, — гэта ____________.
Невялікі калідор — гэта _____________.
Работнік гасцініцы, які абслугоўвае нумары, — гэта _______________.
Словы для даведкі: калідорны, калідор, калідорчык.

4. Дапішыце ў словы патрэбныя літары, каб атрымаліся назвы школьных памяшканняў. Зафарбуйце слоўнікавае слова.

								а	б	і	н	е	т		
спартыўная						з		л	а						
						к		а	с						
						б		б	л	і	я	т	э	к	а
				г	а	р		э	р	о	б				
			с	т	а	л		в	а	я					
	м	а	й	с	т	э		н	я						

5. Запішыце сказ пад дыктоўку.
У час перапынку вучні выйшлі на калідор.
Падзяліце слоўнікавае слова на склады вертыкальнымі лініямі.

Лесвіца

1. Разгадайце рэбус. Запішыце слова, якое ў вас атрымалася.

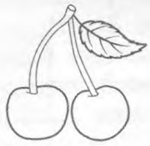 ,,, ца

2. Закрэсліце літару, якая паўтараецца. Запішыце слова, якое атрымалася.
ЛТЕТСТВТІТЦТА
Пастаўце націск у слоўнікавым слове, лініямі (|) падзяліце яго на склады.

3. Якая літары «збегла» са слова? Злучыце яе з месцам пропуску ў слове.

н в

лес..іца

Пастаўце націск у слоўнікавым слове.

4. Знайдзіце слова, якое схавалася ў слоўнікавым слове, і запішыце яго.
лесвіца ___________

5. Дапішыце на месцы пропускаў патрэбныя літары. Злучыце кожнае слова з яго значэннем.

ле__ічка	збудаванне ў выглядзе раду ступенек для пад'ёму і спуску
ле__ічны	маленькая ле__іца
ле__іца	які мае адносіны да ле__іцы

Дапоўніце спалучэнні слоў патрэбнымі словамі.
каменная ____________
_____________*ая пляцоўка*
лёгкая __________
___________*ыя* ступенькі

6. Прачытайце верш. Дапоўніце яго слоўнікавым словам.

Хто там грукае ў акно?
Гэта вы, сінічкі?
Я прачнулася даўно,
Запляла касічкі.

Вось надзену кажушок,
Выбегу на ганак,
З ____________ змяту сняжок,
Вынесу сняданак.
(Васіль Вітка [5, с. 94]*)*

Паразважайце, што магла падрыхтаваць дзяўчынка на сняданак сінічкам.

7. Прачытайце і адгадайце загадку. Запішыце слова-адгадку.

Вось і праява — ну і ну!
Кульгавая дарога
Палезла на сцяну!
(Анатоль Клышка [3, с. 39]*)*

Кульга́вая — *рус. хромая.*
У слоўнікавым слове падкрэсліце літары, якія абазначаюць зычныя гукі.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. *Пазнякоў, М. П.* Святло дабрыні : азбука, лічэбнікі, лічылкі, вершы, скорагаворкі, каламбуры, загадкі, крылатыя выразы, казка : для дзяцей мал. і сярэд. шк. узросту / М. П. Пазнякоў. — Мінск : Звязда, 2015. — 320 с.
2. *Чарняўскі, М. М.* Ці растуць грыбы ў Грыбна : вершы, прымаўлянкі-забаўлянкі, загадкі, шарады, казкі : для мал. і сярэд. шк. узросту / М. М. Чарняўскі. — Мінск : Нар. асвета, 2012. — 62 с.
3. *Клышка, А. К.* Тысяча арэшкаў : загадкі для дзяцей і дарослых / А. К. Клышка. — Мінск : Нар. асвета, 2012. — 127 с.
4. Вясёлка. — 2009. — № 12. — С. 15.
5. *Вітка, В.* Урокі роднага слова : вершы, казкі, апавяданні : для мал. шк. узросту / В. Вітка ; склад. Т. С. Тарасава ; маст. М. Р. Казлоў. — Мінск : Юнацтва, 2001. — 264 с.

Крыніцы ілюстрацый: http://detskiychas.ru/wp-content/uploads/2014/06/skazka_pro_morkov.jpg; https://www.images.lesyadraw.ru/2013/05/kak_naricovat_raka_karandashom.jpg; http://zabavnik.club/wp-content/uploads/2018/07/KARTINKA_DLYa_DETEY_VEDRO_4_16011528.jpg; https://media.istockphoto.com/vectors/sketch-drawing-hand-with-index-finger-vector-id496920445; https://ja-rastu.ru/uploads/posts/2013-11/thumbs/1384770070_2.jpg; http://pngimg.com/uploads/fork/fork_PNG3067.png; https://st03.kakprosto.ru/tumb/680/images/article/2011/11/22/1_525506a45bf16525506a45bf56.jpg; http://idrawing.ru/images/articles/114-cherry/cherry10.jpg.

***Свірыдзенка В. І.**, кандыдат педагагічных навук, дацэнт;*
***Антановіч Н. М.**, кандыдат педагагічных навук, дацэнт.*
Кафедра беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі БДПУ

Выдавецтва «Адукацыя і выхаванне» прапануе!

В. І. Свірыдзенка, Н. М. Антановіч

Метадычныя рэкамендацыі па засваенні правапісу слоўнікавых слоў на ўроках беларускай мовы

У асобных дапаможніках для II, III і IV класаў прапануюцца метадычныя рэкамендацыі па засваенні правапісу слоўнікавых слоў, каляровыя зрокавыя апоры, рукапісны варыянт слоўнікавых слоў, практыкаванні са слоўнікавымі словамі.

Зрокавыя апоры можна выкарыстоўваць для франтальнай работы ў класе. З апорай на малюнак арганізуецца знаёмства са слоўнікавым словам і вылучэнне ў ім неправяраемай або цяжка правяраемай арфаграмы.

Рукапісны варыянт слоўнікавых слоў (літары арфаграм у словах падаюцца курсівам і выступаюць часткай малюнка-апоры) пажадана раздрукаваць для кожнага вучня. Дзецям прапануецца абвесці літару (літары) неправяраемай арфаграмы з мэтай стварэння зрокава-рухальнага вобразу слова. Паступова вывучаючы слоўнікавыя словы, вучні могуць расфарбоўваць адпаведныя малюнкі. Такім чынам, у кожнага вучня з'явіцца каляровы слоўнік, які можна выкарыстоўваць не толькі падчас знаёмства са слоўнікавым словам, але і ў ходзе паўтарэння і замацавання правапісу раней вывучаных слоў.

Практыкаванні са слоўнікавымі словамі можна раздрукаваць для кожнага вучня. Яны выкарыстоўваюцца не толькі для выпрацоўкі арфаграфічных навыкаў, але і для замацавання вывучаемага граматычнага матэрыялу. Прымяненне розных па змесце пісьмовых практыкаванняў будзе садзейнічаць пашырэнню і ўдакладненню актыўнага слоўнікавага запасу вучняў, развіццю іх маўлення, творчых здольнасцей. Прадстаўленыя практыкаванні можна арганічна ўключаць у працу па тэме ўрока, а таксама выконваць на стымулюючых занятках. На эфектыўнасць засваення слоўнікавых слоў будзе ўплываць выкарыстанне разнастайных метадычных прыёмаў.

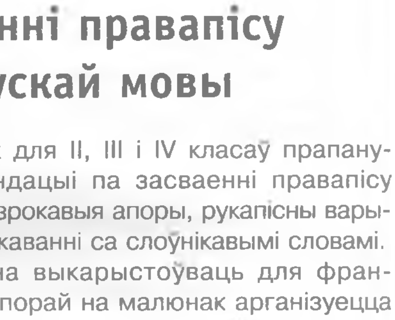

*Сачыце за рэкламай на сайце **www.aiv.by***
Кнігі можна набыць у кіёску выдавецтва «Адукацыя і выхаванне»
ці ў інтэрнэт-краме (кнігі дасылаюцца па Беларусі накладной платай).
Магчымы наяўны (безнаяўны) разлік.